

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 86/2011-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť J. G., R., zastúpeného advokátom JUDr. A. S., Advokátska kancelária, D., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 D 271/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D 166/99) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 D 271/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. D 166/99) **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresnému súdu Námestovo **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 3 D 271/2008 konať bez zbytočných prieťahov.

3. J. G. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť J. G. trovy konania v sume 250,29 € (slovom dvestopäťdesiat eur a dvadsaťdeväť centov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. A. S., Advokátska kancelária, D.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2010 doručená sťažnosť J. G., R. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 3 D 271/2008 (predtým vedenej pod sp. zn. D 166/99). Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu doručil ústavnému súdu 12. októbra 2010 podanie označené ako „*Návrh na pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania, návrh na pripustenie zmeny petitu ústavnej sťažnosti*“, v ktorom zmenil sťažnostný petit tak, že navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote nielen postupom okresného súdu v označenom konaní, ale aj postupom Okresného súdu Dolný Kubín.

Matka sťažovateľa zomrela 16. mája 1999. Následne, na základe doručenia úmrtného listu poručiťky okresnému súdu bol prerokovaním dedičstva ako súdny komisár poverený JUDr. V. Š. – notár so sídlom v N. Predbežné prerokovanie dedičskej veci bolo nariadené na 28. jún 1999. Po zaobstaraní súvisiacich listinných podkladov na pojednávaní 22. júna 2000 notár ako súdny komisár vydal osvedčenie o dedičstve, pričom sťažovateľ 6. júla 2000

„doručil súdu nesúhlas s vyporiadaním dedičstva na základe osvedčenia o dedičstve a požiadal, aby súd pokračoval v konaní. Vo veci bol vytýčený termín pojednávania na deň 24.04.2001“, ktoré bolo odročené. Okresný súd 28. decembra 2001 uznesením „schválil dedičskú dohodu. Voči tomuto uzneseniu podal... odvolanie sťažovateľ. ... Krajský súd Žilina uznesením zo dňa 13.09.2002 č. 9Co 767/2002 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.“. V nasledujúcom období došlo k spomaleniu konania „z dôvodu prebiehajúcej ROEP“ a pojednávanie bolo nariadené na 27. jún 2005, „kde bol zostavený súpis aktív a pasív dedičstva. Dňa 15.03.2007 notár vydal uznesenie, ktoré predložil Okresnému súdu Dolný Kubín na schválenie. V roku 2007 bola podaná predsedníčke OS Dolný Kubín sťažnosť z dôvodu vzniknutých prietáhov,... V tom istom roku podala jedna z účastníčok konania podnet aj verejnému ochrancovi práv..., ktorý taktiež konštatoval vzniknuté prietahy... V súvislosti s opätovným vznikom Okresného súdu Námestovo od 01.01.2008 bol predmetný dedičský spis postúpený z Okresného súdu Dolný Kubín do Námestova a v súčasnosti je vedený pod sp. zn.: 3D 271/2008.“.

Sťažovateľ zdôraznil, že „predmetné dedičské konanie nebolo právoplatne ukončené, v priebehu niekoľkých rokov bolo toto konanie charakteristické zmätočnosťou v konaní súdneho komisára“, a to vo svojom súhrne malo privodiť porušenie označených práv.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdil využitie prostriedkov nápravy porušených označených práv, ktoré mu poskytuje zákon, ale dôkaz o tomto tvrdení nepredložil, preto ho ústavný súd 1. februára 2011 vyzval na doplnenie sťažnosti.

V podaní doručenom ústavnému súdu 10. februára 2011 sťažovateľ uviedol, že v sťažnosti „sme teda nesprávne uviedli, že bola podaná sťažnosť predsedovi súdu podľa zákona o sťažnostiach“. Zdôraznil však, že 14. februára 2007 účastníčka dedičského konania podala podnet verejnému ochrancovi práv. V priebehu šetrenia verejného ochrancu práv potom „predsedníčka Okresného údu Námestovo... uviedla, že podnet je dôvodný a vyjadrila sa, že bude vec sledovať v pravidelných trojmesačných intervaloch tak, aby v ďalšom období k ďalším zbytočným prietahom v konaní nedochádzalo“. Na základe toho sťažovateľ zastáva názor, „že Okresnému súdu Námestovo bol daný prostriedok nápravy

vzhľadom na vzniknuté prietahy a daná možnosť napraviť stav právnej neistoty účastníkov predmetného dedičského konania, predseda súdu ubezpečil účastníkov konania (prostredníctvom konania pred verejným ochrancom práv), že vo veci už nebudú vznikať ďalšie zbytočné prietahy v konaní, t. j. docielili tým rovnaký výsledok, aký by docielili prostredníctvom individuálnej sťažnosti podanej predsedovi súdu“.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 86/2011-13 z 2. marca 2011 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v predmetnom konaní. Vo zvyšnej časti predloženú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vyzval 25. marca 2011 predsedníčku okresného súdu, aby sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti vyjadrila a aby ústavnému súdu zaslala súdny spis.

Predsedníčka okresného súdu doručila 27. apríla 2011 ústavnému súdu vyjadrenie, v ktorom predostrela tento chronologický priebeh sporného dedičského konania:

„- dňa 21.05.1999 (čl. 1) Okresnému súdu v Námestove doručený úmrtný list M. G., rod. K., zomrelej, zapísaný ako nový návrh pod sp. zn. D 166/99

- dňa 17.06.1999 (čl. 2,3) súd začal konať vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke M. G., rod. K., zomrelej vydaním uznesenia o začatí konania a poveril notára ako súdneho komisára JUDr. V. Š. vykonaním potrebných úkonov vo veci prejednávania dedičstva

- dňa 28.06.1999 (čl. 4) súdny komisár spísal zápisnicu s dedičom A. G. o predbežnom vyšetrení D 166/99, Dnot 108/99 (čl. 4), ktoré údaje boli doplnené dedičom J. G. (sťažovateľom) písomným podaním zo dňa 21.4.2000 (čl. 7)

- dňa 06.10.1999 (čl. 6, 7) – súdny komisár vyžiadala PK lustrácie, správu zo Slovenskej sporiteľne a. s. Zo spisu nezistený dátum vybavenia žiadosti, je však možné predpokladať, že bola vybavená po 20.12.1999, ktorý dátum je zrejmý ako dátum vyhotovenia pripojených listov vlastníctva

- listami zo dňa 2.3.2000 (čl. 56, 58) – požiadal A. G. o prerušenie dedičského konania až do právoplatného skončenia konania o vydanie opravného uznesenia

k rozhodnutiu Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne č. D 341/80 zo dňa 4.9.1980. Ďalším podaním požiadal o vydanie opravného uznesenie k rozhodnutiu Štátneho notárstva v Dolnom Kubíne č. D 341/80 zo dňa 4.9.1980

- *dňa 22.06.2000 (čl. 66) – uzavretá dedičská dohoda*
- *dňa 6.7.2000 (čl. 83) doručená súdu žiadosť o pokračovanie v dedičskom konaní*
- *súdny komisár dňa 22.03.2001 (čl. 87) vytýčil pojednávanie na deň 24.4.2001, kedy bolo pojednávanie odročené na deň 15.5.2001 (čl. 96) za účelom vyžiadania ďalších listín (opraveného PK prot. č. 473)*

- *dňa 15.05.2001 (čl. 98) rozhodnuté uznesením, nakoľko sa dedičia nedohodli o vyporiadaní dedičstva*

- *dňa 30.11.2001 (čl. 108) uznesenie doručené súdu, ktoré bolo následne doručované účastníkom dedičského konania*

- *dňa 18.1.2002 (čl. 117) doručené súdu odvolanie proti tomuto uzneseniu podané J. G.*

- *dňa 4.3.2002 (čl. 120) vyrubený súdny poplatok z podané odvolania uznesením č. k. D/166/99*

- *dňa 19.3.2002 (čl. 124) doručené súdu odvolanie dediča A. G. proti uzneseniu o dedičstve*

- *dňa 23.3.2002 (čl. 126) vypracovaná predkladacia správa pre odvolací súdu, ktorému bol spis predložený dňa 4.4.2002*

- *dňa 13.10.2002 (čl. 129) doručené uznesenie Krajského súdu Žilina, ktorým uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie*

- *dňa 10.1.2003 (čl. 140 referát sudcu na druhej strane) spis odoslaný súdnemu komisárovi*

- *dňa 10.5.2005 (čl. 141) súdny komisár vyžiadal PK lustrácie, identifikácie parciel, ktoré mu boli doručené dňa 25.5.2005 (čl. 142)*

- *dňa 27.6.2005 (čl. 188) rozhodnuté uznesením*

- *dňa 15.3.2007 (čl. 195) doručené súdu vypracované uznesenie, ktoré bolo súdnemu komisárovi vrátené prípisom zo dňa 4.9.2007 (čl. 210)*

- *dňa 25.6.2008 (čl. 216) pojednávanie odročené pre neprítomnosť účastníkov dedičského konania*

- podanie zo dňa 19.6.2008 (čl. 218), ktorým účastník dedičského konania J. G. žiadal prerušiť dedičské konanie do právoplatného skončení konania vedeného pod sp. zn. 3C/37/2007.

- pojednávanie zo dňa 10.7.2008 odročené pre neprítomnosť jednej dedičky na 12.8.2008 (čl. 235)

- pojednávanie zo dňa 12.8.2008 odročené na neurčito (čl. 238) z dôvodu PN dedičky M. G.

- dňa 28.2.2011 (čl. 292) doručené súdu vypracované uznesenie 3D/271/2008-292, ktoré sa doručuje účastníkom dedičského konania. “

V nadväznosti na uvedenú chronológiu predsedníčka okresného súdu uviedla, že „vo veci neboli vykonané žiadne úkony od 10.1.2003. kedy bol spis vrátený súdnemu komisárovi (čl. 140) do 10.5.2005, kedy súdny komisár vyžiadal PK lustrácie, identifikácie parciel (čl. 141). Podľa vyjadrenia súdneho komisára nebolo možné vo veci konať z dôvodu, že v katastrálnom území O., v ktorom sa predmet dedičstva nachádza, prebiehal ROEP a všetky podklady potrebné pre ďalší postup mu boli doručené až 30.5.2008 na jeho žiadosť zo dňa 10.5.2005.

Súdny komisár vo veci rozhodol uznesením, ktorého písomné vyhotovenie predložil súdu až po uplynutí 6 mesiacov (čl. 188, 195). Následne bol spis vrátený súdnemu komisárovi po uplynutí ďalších 6 mesiacov (čl. 120). Teda obdobia medzi vykonaním týchto úkonov možno hodnotiť ako zbytočné priesťahy v konaní.

V roku 2008 vo veci neboli vykonané žiadne úkony od 12.8.2008, kedy bolo pojednávanie odročené, až do 20.2.2011. Toto nekonanie bolo spôsobené akceptovaním žiadosti dediča J. G. (čl. 218), aby sa v dedičskom konaní nepokračovalo do právoplatného skončenia veci sp. zn. 3C/37/2007. Pod touto spisovou značkou bolo vedené konanie na Okresnom súde v Dolnom Kubíne a po prechode výkonu súdnictva dňom 1.1.2008 na Okresný súd Námestovo, bola veci pridelená sp. zn. 2C/73/2008. Po doručení rozhodnutia č. k. 2C/73/2008-60 zo dňa 9.11.2009 potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9Co/31/2010 zo dňa 26.2.2010 súdnemu komisárovi spolu s urgenciou konania zo dňa 11.1.2011, bolo vydané uznesenie o dedičstve. Z uvedeného vyplýva, že na dĺžku

konania významnou mierou prispeli aj samotní účastníci konania, podaním žiadosti o nekonanie do skončenia iného súdneho konania.

V súčasnej dobe je konanie v štádiu vykonávanie úkonov prvostupňového súdu pred predložením spisu odvolaciemu súdu.

Skutková zložitosť sporu je daná tým, že predmetom sporu je veľký počet nehnuteľností, ktoré bolo potrebné správne zidentifikovať a z toho dôvodu aj vyčkat' na ukončenie ROEP v katastrálnom území O. “.

V závere svojho vyjadrenia predsedníčka okresného súdu súhlasila s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaslal ústavný súd 28. apríla 2011 právnemu zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujať k nemu stanovisko. Právny zástupca sťažovateľa doručil stanovisko ústavnému súdu 11. mája 2011.

V stanovisku sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zosumarizoval rozsah neodôvodnenej nečinnosti konajúceho súdu v označenej dedičskej veci a na podklade ustálenej judikatúry ústavného súdu poukázal aj na procesnú aktivitu okresného súdu, ktorá podľa jeho názoru vykazovala známky nesústredenosti a neefektívnosti (uznesenie okresného súdu č. k. D 166/99-108 z 28. decembra 2001, ktoré bolo v odvolacej fáze konania zrušené v dôsledku nedôslednosti v postupe súdneho komisára, ako aj v dôsledku nedostatkov pri ustaľovaní podmienok na schválenie dohody dedičov).

Sťažovateľ rovnako vyjadril názor, že prebiehajúce konanie o obnove evidencie pozemkov v obci O. a právnych vzťahov k nim (ďalej len „ROEP“) nezakladalo dôvod na nečinnosť okresného súdu v prerokúvanej dedičskej veci. Z podkladov, ktoré dovtedy boli k dispozícii, mohol podľa sťažovateľa okresný súd „ustáliť výšku spoluvlastníckeho podielu a tento správne zaradiť do aktív dedičstva... a zároveň nehnuteľnosti (aj v neidentickom stave) dedičsky prejednať. Samotné rozhodnutie vo veci by následne bolo zápisu schopné do katastra nehnuteľností a to aj v neidentickom stave na tzv. hluché listy vlastníctva. ... Počas prebiehajúceho ROEP... neboli na Správe katastra N. pozastavené

zápisy listín, preto neexistovala žiadna prekážka, aby tieto nehnuteľnosti boli prejednané aj v pk stave.“.

V závere stanoviska sťažovateľ uviedol, že trvá na podanej sťažnosti a vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 620,04 €, ktorá je tvorená trovami právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti, doplnenie podania zo 7. februára 2011 a stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu).

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že ku dňu rozhodovania o sťažnosti predmetné konanie nie je právoplatne skončené. Rozhodnutie vo veci samej bolo vyhlásené 17. marca 2011. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu však meritórne rozhodnutie napadol odvolaním, ktoré doručil okresnému súdu 13. apríla 2011.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

1. Základnými kritériami na hodnotenie vecí ako zložitej je skutkový stav vecí a platná právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetom konania v predmetnej veci vedenej okresným súdom je prerokovanie dedičstva po poručiteľovi, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika ich postupu (obdobne IV. ÚS 3/05). V okolnostiach posudzovaného konania mieru skutkovej náročnosti zvyšoval počet účastníkov konania (15, neskôr až 17) i nevyhnutnosť identifikácie pozemkových parciel tvoriacich súčasť dedičstva.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosť vecí, podľa názoru ústavného súdu komplexne nemožno predmetnú vec aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej náročnosti považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonaných procesných úkonov odôvodňovalo doterajšiu dĺžku konania (12 rokov).

2. Pri posudzovaní druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľa neprispelo zásadným spôsobom k predĺženiu sporného dedičského konania. Sťažovateľ sa 25. júna 2008 nezúčastnil nariadeného pojednávania, v dôsledku čoho bolo pojednávanie odročené na 10. júl 2008.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom dedičskom konaní, bol postup samotného okresného súdu vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je možné spôsobiť zbytočné prietahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 3/05). Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania (12 rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané.

Z chronológie predostretej predsedníčkou okresného súdu v jej vyjadrení doručenom ústavnému súdu 27. apríla 2011, ako aj z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že v postupe okresného súdu sa vyskytli obdobia nečinnosti relevantné z hľadiska predmetu konania o predloženej sťažnosti.

Najprv išlo o obdobie od 6. júla 2000, keď jeden z účastníkov dedičského konania doručil okresnému súdu žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve, do 24. apríla 2001, keď sa uskutočnilo pojednávanie vo veci (9 mesiacov). Na pojednávaní 15. mája 2001 poverený súdny komisár pripravil podľa § 175zd ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) návrh uznesenia o potvrdení nadobudnutia dedičstva podľa dedičských podielov, ktorý však doručil okresnému súdu až 30. novembra 2001 (6 a pol mesiaca).

Obdobie od 10. januára 2003, keď bol dedičský spis po doručení odvolacieho rozhodnutia okresným súdom zaslaný súdnemu komisárovi, do 10. mája 2005, keď poverený súdny komisár požadoval od orgánu správy katastra nehnuteľností listinné podklady, ústavný súd nepripočítal na ťarchu okresného súdu. Dôvodom je skutočnosť, že v tomto období súdny komisár nemohol plynule postupovať v intenciách záväzného právneho názoru odvolacieho súdu, keďže prebiehal ROEP. Ústavný súd v tejto súvislosti

považuje za potrebné vysvetliť, že aj keď uvedený dôvod predĺženia posudzovaného dedičského konania vyplýva z vyžiadaného súdneho spisu len nepriamo (č. l. 190, č. l. 203) a predsedníčka okresného súdu ho vo svojom vyjadrení k sťažnosti tvrdí bez akýchkoľvek dôkazov, prílohu sťažnosti tvorenej upovedomením verejného ochrancu práv č. 966/2007/VOP z 19. apríla 2007 o výsledkoch vybavenia podnetu jednej z účastníčok dedičského konania, v ktorej sú popísané dôvody predĺženia konania potvrdené, považuje ústavný súd za dostatočný dôkaz o prebiehajúcom ROEP a o jeho vplyve na posudzované dedičské konanie. Z uvedeného upovedomenia navyše explicitne vyplýva, že v dôsledku prebiehajúceho ROEP bolo na Správe katastra N. pozastavené vydávanie výpisov a vykonávanie zápisov pre obec a katastrálne územie O. Ústavný súd preto nevyhodnotil námietky sťažovateľa predložené v stanovisku doručenom ústavnému súdu 11. mája 2011 a týkajúce sa vzťahu prebiehajúceho ROEP a postupu okresného súdu v dedičskom konaní ako dôvodné.

Za obdobie bezdôvodnej nečinnosti významné z hľadiska označených práv sťažovateľa treba považovať aj časový úsek od 27. júna 2005, keď poverený súdny komisár uskutočnil pojednávanie vo veci, do 15. marca 2007, keď poverený súdny komisár doručil dedičskému súdu návrh meritórneho uznesenia pripraveného na základe výsledkov pojednávania z 27. júna 2005 (20 a pol mesiaca). Konajúci súd následne 4. septembra 2007 vec vrátil podľa § 175zd ods. 1 OSP poverenému súdnemu komisárovi pre nedostatok podkladov navrhnutého uznesenia. Súdny komisár potom až po viac ako deviatich mesiacoch úplnej procesnej pasivity (25. júna 2008) uskutočnil pojednávanie vo veci.

Výrazné obdobie nečinnosti v dedičskom konaní trvalo od 12. augusta 2008 (pojednávanie) do 17. marca 2011, keď okresný súd vydal rozhodnutie vo veci. Podľa názoru predsedníčky okresného súdu „*toto nekonanie bolo spôsobené akceptovaním žiadosti dediča J. G. (č. l. 218), aby sa v dedičskom konaní nepokračovalo do právoplatného skončenia veci sp. zn. 3C/37/2007*“ (súvisiace konanie právoplatne ukončené v druhom štvrtroku 2010).

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že podaním z 19. júna 2008 sťažovateľ skutočne navrhol okresnému súdu prerušenie dedičského konania, okresný súd

však o tomto návrhu procesne nerozhodol, navyše vo veci ďalej konal na pojednávaní 10. júla 2008 aj 12. augusta 2008. Pritom (ako to vyplýva zo zápisnice) na pojednávaní 12. augusta 2008 „*dedič J. G. navrhuje, aby súd rozhodol vo veci uznesením.*“ (č. l. 239). Predmetom súvisiaceho konania, na priebehu ktorého založil sťažovateľ svoj návrh na prerušenie konania, bolo určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej v roku 2001 medzi dvoma ďalšími účastníkmi dedičského konania (bratia sťažovateľa), a to na návrh sťažovateľa. Predmetom darovania boli nehnuteľnosti (pozemky) v katastrálnom území obce O., ktoré darca nadobudol dedením po svojom otcovi (manžel poručiťky a otec sťažovateľa) ešte v roku 1980 (č. l. 283 – 290). Je teda zrejmé, že bez ohľadu na výsledok tohto konania by sporné nehnuteľnosti nemohli tvoriť súčasť dedičstva po zomrelej poručiťke, a byť tak predmetom žalovaného dedičského konania.

Popísané preukázané skutočnosti vo svojom súhrne v spojení s fakultatívnym charakterom prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP podľa názoru ústavného súdu nepredstavovali pre okresný súd prekážku brániacu plynulému ďalšiemu priebehu posudzovaného dedičského konania. Ústavný súd sa preto nestotožňuje s názorom predsedníčky okresného súdu, že „*na dĺžku konania významnou mierou prispeli aj samotní účastníci konania, podaním žiadosti o nekonanie do skončenia iného súdneho konania*“, a vymedzené predĺženie konania o 2 roky a 7 mesiacov preto pričítal na vrub okresnému súdu.

Posudzované dedičské konanie trvá 12 rokov. Z toho sa 6 mesiacov (od 4. apríla 2002 do 3. októbra 2002) súdny spis nachádzal na odvolacom súde z dôvodu odvolania podaného sťažovateľom. Vo zvyšnom priebehu konania sp. zn. 3 D 271/2008 (pôvodne sp. zn. D 166/99) okresný súd svojou bezdôvodnou nečinnosťou spôsobil prietahy v rozsahu 6 rokov a 4 mesiace. Takéto nedostatky v činnosti okresného súdu samy osebe zakladajú v posudzovanom prípade právomoc ústavného súdu vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Posudzované dedičské konanie nie je právoplatne ukončené a z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil, že proti meritórnemu uzneseniu zo 17. marca 2011 bolo sťažovateľom doručené 13. apríla 2011 okresnému súdu odvolanie. Ďalší procesný postup v konaní tak, aby bolo možné rozhodnúť o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej, je povinný realizovať okresný súd, preto bolo potrebné popri vyslovení porušenia označených práv sťažovateľa prikázať, aby okresný súd konal v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa garantovaného mu čl. 48 ods. 2 ústavy i jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia. Tú sťažovateľ založil na dôvode *„vzniknutej nemajetkovej ujmy spôsobenej vzniknutými prietahmi v predmetnom dedičskom konaní, čím došlo k zásahu do jeho základných práv a slobôd garantovaných tak Ústavou SR, ako aj Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa, jeho správanie počas predmetného konania a aj tú skutočnosť, že ústavný súd vo veci zistil porušenie označených práv.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 €. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané priznať mu sumu 3 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd

pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom JUDr. A. S. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 620,04 €, ktorá je tvorená trovami právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti, doplnenie podania zo 7. februára 2011 a stanovisko k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu).

Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania za podanie doručené ústavnému súdu 10. februára 2011, keďže toto podanie bolo uskutočnené na základe výzvy ústavného súdu na doplnenie neúplnej sťažnosti (chýbajúci dôkaz o podaní sťažnosti na postup súdu). Vo svojom podaní sťažovateľ uviedol, že sťažnosť na postup súdu nebola podaná, žiaden dôkaz o jej využití teda ani nemohol predložiť. Ústavný súd tak predmetné podanie nevyhodnotil ako spôsobilé privodiť sťažovateľovi efektívnu a účinnú ochranu jeho práv. Navyše, jeho potreba bola vyvolaná nesplnením povinnosti sťažovateľa podať procesne perfektný návrh na začatie konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd nepriznal náhradu trov konania ani za stanovisko sťažovateľa doručené 11. mája 2011, keďže z obsahu tohto podania vyplýva, že pre rozhodnutie ústavného súdu neprináša relevantným spôsobom žiadne nové skutkové okolnosti alebo nové právne názory.

Náhradu trov konania tak ústavný súd priznal sťažovateľovi len za dva úkony právnej pomoci. Prvým z nich bolo prevzatie a príprava zastúpenia, pričom ústavný súd na rozdiel od sťažovateľa dospel k záveru, že tento úkon právnej služby bol realizovaný ešte v roku

2009. Vyplýva to z dátumu (17. júl 2009), kedy bolo sťažovateľom udelené splnomocnenie právneho zástupcovi na zastupovanie vo veci sťažnosti.

Prvý úkon právnej služby bol teda vykonaný v roku 2009. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom v čase poskytnutia právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 bola 115,90 € Sk a hodnota režijného paušálu predstavovala 6,95 €.

Druhým úkonom právnej služby, za ktorý ústavný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov, bolo podanie sťažnosti. Tento úkon bol vykonaný v roku 2010, a preto základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 bola 120,23 € a hodnota režijného paušálu predstavovala sumu 7,21 €.

Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 250,29 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd priznanú sumu nezvýšil o uplatnenú daň z pridanej hodnoty. Aj keď sťažovateľ predložil osvedčenie o registrácii právneho zástupcu za platiteľa dane z pridanej hodnoty, z tohto osvedčenia vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty od 1. decembra 2010. Oba úkony, za ktoré ústavný súd priznal náhradu trov sťažovateľovi, však boli vykonané pred uvedeným dňom (júl 2009, máj 2010).

Okresný súd je povinný zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia v priznanej sume na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2011